

Samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv

**Interkulturell kompetanse, majoritetens makt, og friluftsliv som
«typisk norsk»**

Ida Sonflå

kandidatnummer: 12

**Bacheloroppgave
BNBAC3900**

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

Forord	2
1.0 Innledning.....	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	3
1.2 Oppgavens oppbygging	4
2.0 Teoretisk forankring og begrepsavklaringer	4
2.1 Interkulturell kompetanse	4
2.2 Maktforholdet mellom majoritet og minoritet.....	5
2.3 Friluftsliv som «typisk norsk»	6
3.0 Metode.....	7
3.1 Valg av metode og innsamlingsstrategi.....	7
3.2 Planlegging av datainnsamling og adgang til felten.....	8
3.3 Utvalg av intervjupersoner	9
3.4 Gjennomføring av intervju	9
3.5 Bearbeiding av funn.....	10
3.6 Kvalitetsvurdering	11
3.7 Etske retningslinjer	12
4.0 Presentasjon av funn og drøfting.....	14
4.1 Hvordan kan de pedagogiske ledernes erfaringer forstås i lys av synet på friluftsliv som «typisk norsk», perspektivet på majoritetens makt, og behovet for interkulturell kompetanse?	14
Holdninger og forståelser i samarbeidet rundt barnehagens friluftsliv.....	14
Samarbeid rundt sikkerhet i barnehagens friluftsliv	18
Samarbeid rundt praktiske aspekter i barnehagens friluftsliv.....	22
5.0 Oppsummering og avslutning	26
6.0 Litteraturliste	28
7.0 Vedlegg	30
7.1 Informasjons- og samtykkeskjema	30
7.2 Intervjuguide.....	33
7.3 Vurdering av behandling av personopplysninger SIKT	35

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på tre fine, utviklende og lærerike år ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning. Årene på DMMH har bidratt til min personlige og profesjonelle utvikling, og jeg tar med meg verdifull kunnskap, gode erfaringer og økt forståelse for min rolle som fremtidig barnehagelærer. Jeg gleder meg til å ta fatt på en ny hverdag som barnehagelærer!

Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært både spennende, lærerikt og krevende, og jeg er nå glad for å ha kommet i mål. Jeg har til tider vært frustrert og følt at jeg har stått fast, og da har samtaler med familie, venner, medstudenter og lærere ved DMMH vært til stor hjelp og støtte.

Takk til mine veiledere, Åsta Maria Stevens og Rolv Lundheim, for god veiledning, oppmuntring og støtte underveis i prosessen.

En stor takk rettes også til mine informanter, som har gitt av sin tid og delt sine erfaringer slik at jeg har kunnet skrive denne oppgaven.

Tusen takk!

Trondheim, april 2024

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

På grunn av økende globalisering og migrasjon i verden, har det norske samfunnet og barnehagen blitt mer mangfoldig. Barnehagepersonalet møter barn og foreldre fra ulike deler av verden, som har med seg ulike erfaringer, kulturelle referanserammer og forståelser i møte med den norske barnehagepraksisen. Friluftsliv er en del av denne praksisen, der turgåing og tid ute i frisk luft kan sies å være en del av det særnorske (Bergersen, 2017, s. 228), og hvor det å være ute hele året i all slags vær kan regnes som «typisk norsk». Dette kan ses i *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (KD, 2017), heretter omtalt som rammeplanen, som fremmer at barn skal få gode opplevelser med friluftsliv året rundt, mangfoldige naturopplevelser, og oppleve naturen som arena for lek og læring (s. 52).

I en fersk video fra Bergen kommune, her omtalt på barnehage.no (Sandgrind, 2024), forteller foreldre med ulike kulturelle bakgrunner om sitt første møte med den norske barnehagen. Foreldrene forteller om utfordringer med å forstå den norske kulturen, og trekker frem ulike aspekter av barnehagens friluftsliv og uteliv som omhandler bekledning og utetid i regn og snø. Videoen kan illustrere noen av utfordringene foreldre med minoritetsbakgrunn opplever i møte med den norske barnehagen, rundt en del av barnehagens praksis som mange som er født og oppvokst i Norge kanskje tar for gitt eller ser på som selvfølgelig.

Gjennom studiet og i arbeidet med denne oppgaven har jeg reflektert rundt egen forståelse av friluftsliv, og at mitt positive syn på friluftsliv i barnehagen kan være påvirket av min oppvekst i Norge. Jeg har også reflektert rundt hvordan det kanskje kan oppleves for mennesker med en annen kulturell bakgrunn å møte denne praksisen som kan regnes som «typisk norsk», og at det kan ha betydning i møte og samarbeid mellom barnehagepersonalet og foreldre med minoritetsbakgrunn. Jeg hadde derfor et ønske om å bli bedre kjent med pedagogiske lederes erfaringer i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv, og videre øke min kunnskap for å kunne møte og skape et godt samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen. Min personlige, men også profesjonelle interesse rundt dette var derfor ledende for valget av tema.

Problemstillingen for prosjektet er derfor som følger:

Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen?

Prosjektet vil utforske problemstillingen gjennom to forskningsspørsmål:

Hvordan kan de pedagogiske ledernes erfaringer forstås i lys av perspektivet på majoritetens makt og synet på friluftsliv som «typisk norsk»?

Hvordan kan erfaringene vise behovet for personalets interkulturelle kompetanse i møte og samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn?

1.2 Oppgavens oppbygging

Jeg har valgt å strukturere oppgaven gjennom å innlede med teoretisk forankring og begrepsavklaringer, med utgangspunkt i teori om interkulturell kompetanse, maktforholdet mellom majoritet og minoritet, og friluftsliv som «typisk norsk.» Videre vil metodekapittelet gjøre rede for bruken av kvalitativ metode, intervju som datainnsamlingsstrategi, og bearbeiding av funn gjennom tematisk analyse. Arbeidets etiske retningslinjer og kvalitetsvurdering vil i tillegg gjøres rede for. Til slutt vil funn fra intervjuer med tre pedagogiske ledere presenteres og drøftes mot relevant teori. Drøftingen vil ta utgangspunkt i oppgavens forskningsspørsmål for å kunne finne svar på problemstillingen.

2.0 Teoretisk forankring og begrepsavklaringer

Det teoretiske grunnlaget for bacheloroppgaven vil nå presenteres. Relevante begreper vil presenteres underveis i redegjørelsen av teori, der min forståelse og bruk av begrepene i denne oppgaven vil avklares.

2.1 Interkulturell kompetanse

Interkulturell kompetanse handler ifølge Dypedahl og Bøhn (2017) om «evnen til å tenke og kommunisere hensiktsmessig i møte med mennesker med andre tankesett og/eller kommunikasjonsstiler enn en selv» (s. 14). Utvikling av interkulturell kompetanse kan illustreres gjennom Deardorffs (2006) prosessorienterte modell. Modellen fremmer at utvikling av interkulturell kompetanse er en kontinuerlig prosess hos individet, som går fra det individuelle til det interkulturelle nivået. På det individuelle nivået er fokus på utvikling av individets holdninger og forståelser grunnleggende, hvor respekt, åpenhet og nysgjerrighet trekkes frem som sentrale holdninger. På det interkulturelle nivået vil det handle om personens evne til å handle og kommunisere på en god måte i møte med andre, som igjen henger tett sammen med personens holdninger og forståelser (Deardorff, 2006, s. 256).

Selv om modellen for utvikling av interkulturell kompetanse ikke vektlegger relasjonskompetanse spesifikt, kan individets holdninger som respekt, åpenhet og nysgjerrighet relateres til relasjonskompetanse. Relasjonskompetanse handler ifølge Glaser (2023) om å forstå og samhandle på en hensiktsmessig måte, og å forstå seg selv og den andres opplevelse i samspillet (s. 121). I denne oppgaven vil personalets holdninger derfor knyttes til relasjonskompetanse, som kan sies å være grunnleggende i utviklingen av interkulturell kompetanse og i møte og samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn.

Kulturell selvbevissthet er sentralt i Deardorffs (2006) modell, og handler ifølge Schram (2022) om individets refleksjon og bevissthet rundt hvordan den kulturen man har vokst opp i preger verdier, væremåter og måten man ser verden på (s. 125). *Kultur* er et komplekst begrep, men i denne oppgaven velger jeg å forholde meg til kultur som de tanker, kunnskaper og ferdigheter mennesker har tilegnet seg som medlemmer av et samfunn (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 41). Kultur forstås allikevel som dynamisk og i kontinuerlig endring, og noe som skapes mellom mennesker i relasjon til hverandre (Schram & Bergsland, 2021, s. 13-15). Denne forståelsen av kultur vil være et relevant bakteppe for den videre drøftingen rundt maktforhold og friluftsliv som det «typisk norske» i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn i barnehagen.

Kulturell selvbevissthet kan videre ses i sammenheng med det Bergersen (2017) omtaler som *forståelseshorisont*, som omhandler hvilket verdensbilde, tattforgritttheter og kulturelle referanserammer som ligger til grunn for vår forståelse av verden. Kulturelle referanserammer handler her om at man har ulike forståelser og tolkninger av virkeligheten, som har utgangspunkt i våre erfaringer og sosialisering (Bergersen, 2017, s. 28-33). I denne oppgaven vil begrepene forståelseshorisont og kulturelle referanserammer anvendes og forstås i sammenheng med kulturell selvbevissthet, der personalets bevissthet og refleksjon rundt hvordan kulturelle referanserammer påvirker vår forståelseshorisont står sentralt.

2.2 Maktforholdet mellom majoritet og minoritet

Begrepene *majoritet* og *minoritet* kan ifølge Gjervan et al. (2012) si noe om antall og posisjon i samfunnet i forhold til dominans (s. 21). Denne oppgaven vil drøfte maktforholdet som eksisterer mellom majoriteten og minoriteten i barnehagen, og min bruk av begrepene majoritet og minoritet vil derfor knyttes til sosial posisjon i samfunnet og ulik tilgang på makt, slik begrepene anvendes av Bergsland (2023, s. 155). I denne oppgaven vil personalet i barnehagen derfor utgjøre barnehagens majoritet, og foreldre med minoritetsbakgrunn vil

utgjøre en minoritet i barnehagen. Gjervan et al. (2012) fremhever at foreldre med minoritetsbakgrunn allikevel ikke representerer en ensartet gruppe, og er ulike individer med individuelle erfaringer, behov og bakgrunner som vil påvirke foreldrenes ønsker og behov i møte med barnehagen (s. 89-90). Jeg velger allikevel å omtale foreldrene i denne oppgaven som en gruppe, da det relevante vil være minoritetens tilgang på makt og sosiale posisjon i samfunnet i forhold til majoriteten. Forståelsen av foreldre med minoritetsbakgrunn er basert på Eriksen og Sajjads (2020) begrep *urbane minoriteter*, som viser til innvandrere, flyktninger og deres barn (s. 77).

Bergsland (2023) fremhever at det i et perspektiv der majoritet og minoritet henviser til gruppens sosiale posisjon i samfunnet, vil majoriteten være den som definerer og representerer hva som er «naturlig» og «selvfølgelig» i et samfunn (s. 157). Bourdieu (1996) omtaler makten til å konstruere virkeligheten for *symbolsk makt* (s. 40). I barnehagen vil det derfor være majoriteten som har symbolsk makt, og dermed bestemmer hva som er de gyldige kulturelle rammene og hva som er de riktige verdiene, holdningene og handlingene (Bergsland, 2023, s. 157). Definisjonsmakten ligger på denne måten hos majoriteten, som legger premisser for samhandling og definerer hva som regnes som kulturen i samfunnet (Bakken, 2016, s. 56). Majoriteten innehar derfor *kulturell kapital*, som handler om mestring og tilegnelse av den dominerende kulturelle koden i samfunnet (Bergsland, 2023, s. 157).

Foreldresamarbeid er en forpliktende del av barnehagens arbeid, og samarbeidet skal ifølge Lov om barnehager (Barnehageloven, 2005) og rammeplanen (KD, 2017) foregå i samarbeid og forståelse med hjemmet og med barnets beste som mål. Rammeplanen fremhever barnehagepersonalets ansvar i tilrettelegging for samarbeid og god dialog med foreldrene, og at barnehagen skal ta hensyn til foreldrenes synspunkter og samtidig begrunne sine vurderinger ovenfor foreldrene (KD, 2017, s. 29). Personalet i barnehagen skal derfor samarbeide med foreldrene selv når språklige og kulturelle erfaringer er ulike (Gjervan, 2023, s. 134). I møte mellom personalet i barnehagen og foreldre med minoritetsbakgrunn vil det eksistere et maktforhold som det er viktig at barnehagepersonalet er bevisst, og det er maktforholdet i foreldresamarbeidet denne oppgaven vil konsentrere seg om.

2.3 Friluftsliv som «typisk norsk»

Det finnes mange perspektiver på hva friluftsliv er i barnehagen, blant annet knyttet til tanken om egenverdi, nytteverdi og friluftsliv som tradisjon (Neegaard, 2013b). Jeg er klar over dette, men i denne studien velger jeg å ikke gå nærmere inn på det og heller fokusere på det

«typisk norske» med friluftsliv, uteliv og uteaktivitet, som kan sies å handle om det å være ute hele året og i all slags vær. På denne måten kan jeg inkludere interessante funn knyttet til utelek, vær og sikkerhet innenfor barnehagen område, selv om det ikke handler direkte om friluftsliv i mer tradisjonell forstand. Forståelsen av friluftsliv i barnehagen vil i denne oppgaven derfor inkludere ulik friluftaktivitet som foregår utenfor barnehagens område, der tur, lek og opplevelse i natur og nærmiljø er sentralt, men også utelek innenfor barnehagens område. Praktiske aspekter rundt barnehagens friluftslivspraksis vil også inkluderes. Et utvidet friluftslivsbegrep vil være relevant i drøftingen av funnene og friluftsliv som «typisk norsk.»

Forståelsen av hva som er «typisk norsk», norskhet, eller norsk kultur varierer og er i konstant forandring (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 97). Friluftsliv regnes allikevel av mange som en del av det «typisk norske,» og Bergersen (2017) fremmer at friluftsliv med turgåing og tid ute i frisk luft omtales som et norsk særtrekk (s. 228). Allemannsretten har gitt et godt grunnlag for uteaktiviteter hele året, og den har åpnet for barnehagers mulighet til å ferdes i terrenget utenfor barnehagens område (Akslen, 2019, s. 165).

Neegaard (2013b) fremhever at naturopplevelse, det enkle friluftslivet og livskvalitet står i sentrum av friluftsliv som tradisjon og bred folkelig aktivitet (s. 62). Dette kan også sies å være kjernen i barnehagens friluftsliv, der barns lek og bevegelse i naturen, samt sanseopplevelser og førstehåndserfaringer i samspill med miljøet er sentralt (Neegaard, 2013a, s. 11). Friluftsliv og uteliv står sterkt i den norske barnehagetradisjonen, og rammeplanen fremhever at barnehagen skal bidra til at barna får gode opplevelser med friluftsliv hele året (KD, 2017, s. 52). Barnehagens styringsdokumenter kan derfor reflektere et syn på natur og friluftsliv som særegent norsk, der uteliv betraktes som grunnleggende i barns utvikling (Bustos et al., 2022, s. 134).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode og innsamlingsstrategi

Metoden for dette forskningsprosjektet ble valgt på bakgrunn av problemstillingen, som søker kjennskap til pedagogiske lederes erfaringer rundt foreldresamarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen. Det ble derfor hensiktsmessig å anvende kvalitativ metode, da kvalitativ metode preges av forskerens søken etter forståelse av sosiale fenomener, ofte gjennom nær kontakt med deltakerne i felten (Thagaard, 2018, s. 15). Intervju

som innsamlingsstrategi egner seg derfor godt for å kunne finne svar på problemstillingen, da intervju ifølge Thagaard (2018) vil kunne gi innsikt i intervjupersonens opplevelser og forståelser av seg selv og sine omgivelser (s. 53).

Et forskningsintervju kan struktureres på ulike måter, og jeg har valgt å anvende en fremgangsmåte som preges av en delvis strukturert tilnærming der intervjuet vil ha en mer fleksibel struktur rundt temaene man ønsker å samtale om (Thagaard, 2018, s. 90-91). Målet med et semistrukturert intervju er å føre en relativt fri samtale med intervjupersonen rundt temaer forskeren ønsker å snakke om (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Åpne spørsmål og en delvis strukturert tilnærming kan åpne opp for intervjupersonens refleksjoner rundt egne erfaringer innenfor temaet, og gi personen mulighet til å gå i dybden (Tjora, 2021, s. 127-128). Thagaard (2018) fremhever at man gjennom denne tilnærmingen kan ta tak i det intervjupersonen forteller og tilpasse spørsmålene deretter, slik at man kan samtale både om temaene man ønsker å få kunnskap om og temaene intervjupersonen ønsker å ta opp (s. 91).

3.2 Planlegging av datainnsamling og adgang til felten

I forberedelsesfasen til datainnsamlingen utarbeidet jeg en intervjuguide (vedlegg 7.2) med oversikt over temaer og forslag til spørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 162). En intervjuguide til et semistrukturert intervju bør ifølge Thagaard (2018) inneholde åpne spørsmål rundt sentrale tema, der intervjupersonen får mulighet til å presentere erfaringer og synspunkter knyttet til temaet (s. 95) Jeg la derfor vekt på å utforme spørsmålene i tråd med Thagaards anbefalinger.

Jeg valgte å dele intervjuguiden med intervjupersonene i forkant av intervjuet, slik at de kunne få muligheten til å forberede seg. Det kan være ulike grunner til at man velger å dele eller ikke dele intervjuguiden på forhånd, men i denne undersøkelsen ble det vurdert som hensiktsmessig å dele intervjuguiden for å øke mulighetene for et rikt og godt datamateriale. Jeg ønsket også at mine intervjupersoner skulle kunne føle en trygghet i intervjusituasjonen gjennom kjennskap til intervjuets hovedtema og forslag til spørsmål.

Jeg fikk adgang til felten gjennom telefonkontakt med to styrere jeg hadde kjennskap til fra tidligere. Jeg forklarte hva prosjektet gikk ut på og hva deltakelse ville innebære, og bad om hjelp til å finne intervjupersoner. Styrerne tok deretter kontakt med aktuelle intervjupersoner i sin barnehage på vegne av meg, som takket ja til å delta i prosjektet. Deretter tok jeg kontakt med intervjupersonene på epost for å informere om prosjektet og innhente samtykke.

3.3 Utvalg av intervjupersoner

I kvalitative undersøkelser kan det benyttes ulike utvalgsstrategier for å finne informanter eller intervjupersoner, og i denne undersøkelsen ble det foretatt et strategisk utvalg. Strategisk utvalg omhandler at informantene er valgt fordi de kan bidra med nødvendig data, og fordi utvalget er hensiktsmessig for å kunne finne svar på problemstillingen (Johannessen et al., 2021, s. 58-59). I dette prosjektet var det hensiktsmessig å intervju pedagogiske ledere fra barnehager med en stor andel urbane minoriteter, hvor friluftsliv er en del av barnehagens praksis. Jeg tok et bevisst valg om å kontakte barnehager der jeg hadde noe kjennskap til barnehagens mangfold og friluftslivspraksis. Intervjupersonene jobber derfor i barnehager der omtrent halvparten av barna og deres foreldre tilhører gruppen urbane minoriteter, og hvor barnehagen har minst en fast turdag i uken i tillegg til å bedrive andre friluftslivsaktiviteter. Friluftslivs- og naturbarnehager ble ekskludert fra utvalget på grunn av at de ofte har en mindre mangfoldig barne- og foreldregruppe med tanke på urbane minoriteter (Akslen, 2019, s. 166).

På grunn av metoden, tidsbruk og prosjektets omfang ble jeg og mine veiledere enige om å begrense utvalget til tre intervjupersoner. Da metoden er kvalitativt intervju der målet er å gå i dybden, vil to til tre personer kunne gi et stort nok datamateriale for å finne svar på problemstillingen (Dalland, 2020, s. 81). Thagaard (2018) fremhever allikevel at utvalgene ikke er representative for en populasjon ved en strategisk utvelgelse, fordi intervjupersonene ikke er tilfeldig utvalgt (s. 55-56). I dette forskningsprosjektet betyr det at funnene i forskningen ikke er representative for alle pedagogiske ledere i barnehagen, og at man ikke kan generalisere på bakgrunn av funnene.

Jeg har i denne studien intervjuet pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning, og funnene som presenteres og drøftes er erfaringene til de pedagogiske lederne. De pedagogiske lederne er allikevel en del av en personalgruppe i barnehagen, og jeg vil derfor omtale deres erfaringer som en del av personalets erfaringer. De pedagogiske lederne har fått pseudonymnavnene Elin, Kari og Lise, som vil brukes i presentasjonen og drøftingen av funnene.

3.4 Gjennomføring av intervju

Intervjuene ble gjennomført i intervjupersonenes barnehage, på et rom der vi kunne sitte uforstyrret. Jeg startet med en kort brifing, hvor jeg definerte intervjusituasjonen for intervjupersonen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 160). Intervjupersonen hadde fått informasjon

om prosjektet i informasjons- og samtykkeskjemaet på forhånd, men jeg hadde et ønske om å starte intervjuet med en gjentakelse av noen sentrale punkter for å sikre felles forståelse innenfor intervjusituasjonen.

I intervjuet tok jeg utgangspunkt i spørsmålene i intervjuguiden, men jeg opplever at alle tre intervjuene foregikk på en naturlig måte og at det ble en samtale rundt sentrale spørsmål og tema. Flere av spørsmålene kunne relateres til hverandre, og vi kom derfor innom de fleste spørsmålene underveis i intervjuet uten at det ble behov for å stille nye spørsmål. Jeg benyttet meg allikevel av oppfølgingsspørsmål for å kunne gå i dybden eller få mer konkrete svar (Thagaard, 2018, s. 96). Noen av intervjupersonene hadde forberedt seg litt på forhånd, og hadde med notater til intervjuguiden som ble brukt underveis i intervjuet. Jeg opplever at dette kan ha gitt en trygghet for intervjupersonene i intervjusituasjonen, og at det kan ha ført til et mer utfyllende og rikt datamateriale.

Jeg hadde et ønske om å skape en god atmosfære i intervjusituasjonen, der intervjupersonen kunne føle seg trygg nok til å fortelle om sine erfaringer og opplevelser rundt temaet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Underveis i intervjuet hadde jeg derfor fokus på å lytte aktivt til det intervjupersonen sa, samt vise interesse gjennom kroppsspråk, blikk, smil og bekræftende eller oppmuntrende utsagn. Bevissthet over egen rolle og det asymmetriske maktforholdet i situasjonen ble i tillegg viktig for å kunne ha et reflektert forhold til mitt etiske ansvar i intervjusituasjonen (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34-35).

3.5 Bearbeiding av funn

Lydopptakene ble transkribert umiddelbart etter at intervjuene var gjennomført, mer eller mindre ordrett fra en norsk dialekt til bokmål. Jeg valgte å skrive ned alt som ble sagt underveis, og transkripsjonsmetoden ble valgt på bakgrunn av et ønske om å få transkribert materialet så sannferdig som mulig, for igjen å kunne tolke og analysere datamaterialet grundig.

Da jeg hadde transkribert og begynte analyseringen av materialet, ble det allikevel tydelig for meg at jeg kunne valgt å transkribere datamaterialet på en mer hensiktsmessig måte. Jeg valgte derfor å fjerne en del muntlige tilleggsord fra ord-for-ord-transkriberingen, for å bearbeide teksten til en mer skriftlig form (Dalland, 2020, s. 96). Kvale og Brinkmann (2015) fremhever i tillegg at en ordrett intervjutranskripsjon kan oppfattes som usammenhengende, og at det derfor er hensiktsmessig å endre språket slik at innholdet blir mer lettlest (s. 214). På

denne måten vil fremstillingen av direkte sitater i oppgavens drøftingsdel også kunne oppleves som bedre i oppgaven (Dalland, 2020, s. 96).

I utarbeidelsen av tema ble det gjennomført en tematisk analyse, som regnes som en vanlig analysemetode innenfor kvalitativ forskning. I en tematisk analyse vil man ifølge Johannessen et al. (2018) kategorisere data basert på viktige fellestrekk, slik at dataene kan grupperes innenfor ulike tema som igjen kan bidra til å finne svar på forskningsspørsmålet. I analysen av datamaterialet tok jeg derfor først for meg en datanær koding, som i stor grad reflekterte det konkrete i dataene (Johannessen et al., 2018, s. 279-290). Her tok jeg for med hvert enkelt intervju, og markerte sentrale poeng i datamaterialet med fargemarkering i Word. Jeg skrev også ned stikkord og refleksjoner som kom opp underveis i en kolonne bak utsagnene (Johannessen et al., 2018, s. 285). Da jeg hadde kodet og fått en oversikt over alt datamaterialet, valgte jeg å gjenta prosessen for å gå dypere inn i funnene. Jeg la her inn kommentarer i teksten for å tydeliggjøre hvilke relevante tema de markerte delene av datamaterialet handlet om. Deretter ble materialet kategorisert, gjennom å sortere de kodede dataene inn i overordnede kategorier som videre ble grunnlaget for analysens temaer, slik det fremheves av Johannessen et al. (2018, s. 294-295).

3.6 Kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurdering omhandler vurdering av prosjektets kvalitet, og i denne prosessen er begrepene *reliabilitet* og *validitet* sentrale (Bergsland & Jæger, 2022, s. 43).

Reliabilitet i kvalitativ forskning omhandler vurdering av forskningens pålitelighet, det vil si hvorvidt forskningen er gjennomført på en tillitsfull måte (Thagaard, 2018, s. 187).

Reliabilitet går også ut på spørsmål om hvorvidt andre forskere, på andre tidspunkt, ville fått det samme resultatet gjennom å bruke den samme metoden (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276). Forskeren kan argumentere for reliabiliteten gjennom en åpen og detaljert fremstilling av forskningsprosessen (Thagaard, 2018, s. 187-188).

Jeg valgte å bruke lydopptaker i intervjuene for kunne være tilstedeværende i samtalen uten å måtte notere underveis. Kvale og Brinkmann (2015) fremhever at lydopptak kan gi intervjueren mulighet til å konsentrere seg om intervjuets emne og dynamikk (s. 205-206). En annen fordel med bruk av lydopptak er at alt som blir sagt underveis fanges opp (Tjora, 2021, s. 180), og at man derfor kan få et mer detaljert datagrunnlag. Intervjupersonene fikk i tillegg mulighet til å lese igjennom og komme med tilbakemelding på transkripsjonene, noe to av de valgte å gjøre. Her fikk jeg også stilt spørsmål rundt noen utsagn jeg var usikker på i det ene

intervjuet, slik at jeg fikk sikret at jeg hadde forstått meningsinnholdet i intervjupersonens utsagn (Tjora, 2021, s. 192).

Validitet handler ifølge Kvale og Brinkmann (2015) om forskningens troverdighet og overførbarhet, og hvorvidt den valgte metoden egner seg for det som skal undersøkes (s. 276). Thagaard (2018) fremhever at vurderinger av validitet også handler om hvorvidt forståelsen man utvikler i løpet av et prosjekt kan være preget av kjennskap til miljøet fra tidligere (s. 190). I dette prosjektet hadde jeg kjennskap til to av intervjupersonene i den ene barnehagen fra før. Relasjonen er ikke nære, men det faktum at relasjonen eksisterer kan ha påvirket intervjusituasjonen og tolkningen av datamaterialet. Kvale og Brinkmann (2015) fremhever intervjuerens rolle, og hevder at balansen mellom profesjonell distanse og personlig vennskap kan gå på bekostning av ønsket om å undersøke fenomenet på en så nøytral måte som mulig (s. 108). En presentasjon av mitt ståsted vurderes derfor som viktig for oppgavens validitet, da mitt ståsted kan ha betydning for tolkningen av resultatene (Thagaard, 2018, s. 190-191). Refleksjoner rundt dette har derfor fulgt meg gjennom forskningsprosessen, og jeg har forsøkt å være bevisst min rolle og innvirkning.

Overførbarhet handler om hvorvidt tolkningen som er utviklet innenfor et prosjekt, kan være relevant i andre sammenhenger (Thagaard, 2018, s. 194). Denne studien benytter seg av tre intervjupersoner, og antallet intervjupersoner kan sies å være for få til at resultatene kan være generaliserbare (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 289).

3.7 Ethiske retningslinjer

Studier som innebærer nær kontakt mellom forsker og deltakere i felten, stiller ifølge Thagaard (2018) krav til forskerens etiske ansvar. Prinsippene *informert samtykke*, *konfidensialitet* og *konsekvenser* er her sentrale (Thagaard, 2018, s. 22).

Informert samtykke innebærer at deltakere i et forskningsprosjekt er informert om hva deltakelse innebærer, og har samtykket fritt og uten press utenfra (Thagaard, 2018, s. 23). Jeg informerte deltakerne i dette prosjektet gjennom et informasjons- og samtykkeskjema, som ble utarbeidet med utgangspunkt i en mal fra SIKT (Kunnskapssektorens Tjenesteleverandør), knyttet til behandling av personopplysninger i form av lydopptak (se vedlegg 7.1). Her fikk deltakerne informasjon om hva deltakelse ville innebære, konfidensialitet i behandling av personopplysninger, og retten til å trekke seg fra prosjektet. Skjemaet ble godkjent av mine veiledere før jeg meldte prosjektet til SIKT, og prosjektet ble godkjent av SIKT før jeg

begynte å behandle personopplysninger. Samtykke fra intervjupersonene ble deretter innhentet i forkant av intervjuene.

Thagaard (2018) fremhever allikevel at samtykket ikke vil være basert på fullstendig informasjon om prosjektet, da et kjennetegn ved kvalitative studier er deres fleksibilitet og mulighet for endringer underveis. Refleksjon rundt etiske utfordringer er derfor viktig under hele forskningsprosessen (Thagaard, 2018, s. 23-24).

Konfidensialitet i forskningen handler om forsvarlig lagring av personopplysninger og skjuling av deltakernes identitet (Thagaard, 2018, s. 24). Jeg valgte å begrense lagringstiden gjennom å slette epost-korrespondanse underveis, for å ikke lagre personopplysninger lenger enn nødvendig. Lydopptakene ble slettet da materialet var ferdig transkribert. Navn og andre identifiserbare opplysninger ble lagret på papir i et låst skap, separat fra datamaterialet. Deltakerne i forskningsprosjektet ble anonymisert gjennom bruk av pseudonymnavn, som ble tatt i bruk fra det tidspunktet datamaterialet ble transkribert. Andre identifiserbare opplysninger som kom frem under intervjuene, ble endret underveis i transkriberingsprosessen slik at datamaterialet i sin helhet er anonymisert.

Konsekvenser i kvalitativ forskning omhandler at man må forholde seg til mulige negative og positive konsekvenser, det vil si mulig skade som kan påføres deltakerne og mulige fordeler som kan forventes ved deltakelse i prosjektet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 107). Det kan være flere positive konsekvenser for deltakerne i dette prosjektet. Gjennom korte metasamtaler i etterkant av intervjuene, fikk jeg inntrykk av at flere av intervjupersonene opplevde det som positivt å delta fordi det førte til økt refleksjon over egen praksis og nye tanker. Det kan i tillegg anses som nyttig for feltet at intervjupersonene var villige til å dele sine erfaringer.

Det kan være vanskelig å se for seg negative konsekvenser av å delta i prosjektet. Jeg har allikevel reflektert rundt måten jeg har valgt å tolke og drøfte funnene på, og at jeg tok en annen tilnærming til datamaterialet enn det jeg i utgangspunktet hadde tenkt. Jeg har derfor foretatt etiske avveininger underveis i prosessen, og forsøkt å finne en balanse mellom å ivareta intervjupersonene og rette et forskningsmessig kritisk blikk mot barnehagens praksis. I drøftingen har jeg derfor forsøkt å presentere et nyansert teoretisk perspektiv, slik det fremheves av Thagaard (2018), for å kunne presentere et perspektiv som er relevant i faglig sammenheng og samtidig fremme min forståelse for hvordan deltakerne vurderer sin situasjon (s. 198).

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Studiens funn vil nå presenteres og drøftes i lys av teori. Drøftingen vil i tillegg anvende perspektiver fra forskningsartikler og faglitteratur for å utdype det teoretiske grunnlaget og drøfte funnene opp mot problemstillingen.

Jeg opplever at de ulike teoretiske perspektivene henger sammen og går inn i hverandre, og jeg har derfor valgt å ta utgangspunkt i forskningsspørsmålene for å strukturere presentasjonen av funn og drøfting. Drøftingsdelen vil allikevel deles inn med underoverskrifter relatert til hva erfaringene handler om, for å øke leservennlighet og oversikt.

4.1 Hvordan kan de pedagogiske ledernes erfaringer forstås i lys av synet på friluftsliv som «typisk norsk», perspektivet på majoritetens makt, og behovet for interkulturell kompetanse?

Holdninger og forståelser i samarbeidet rundt barnehagens friluftsliv

Funnene fra intervjuer med Kari, Elin og Lise viser deres erfaringer i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen, og et syn på friluftsliv som noe positivt og noe som kan berike ser ut til å være felles for de tre pedagogiske lederne. Elin legger frem et syn på friluftsliv, der det å være ute på tur, være aktiv, og bruke kroppen i utelek anses som viktig for hele barnet:

«Jeg tenker at det er så viktig for helsen, både psykisk og fysisk helse (..) det å være mest mulig ute i løpet av en barnehagedag, det synes jeg er veldig viktig jeg da.» [...] Fordi det ser vi jo - er det dager hvor det er kjempekaldt og vi ikke får til å gå ut (..) da blir det ikke noe godt å være barn altså. Det blir ikke det. Så vi må ut i løpet av en dag.»

Friluftsliv fremmes her som en stor del av barnehagehverdagen, og tanken om at man må ut i løpet av barnehagedagen uansett vær kommer frem hos flere. Det fremheves i tillegg at friluftslivsaktivitet og uteaktivitet kan gi barna positive opplevelser og allsidige erfaringer, og Lise fremmer hvordan samarbeid med foreldrene kan bidra til barns gode opplevelser og erfaringer med friluftsliv. Hun forteller om en opplevelse av at noen barn med minoritetsbakgrunn var litt redde for å gå på tur i litt tett skog og ulendt terreng, og at de derfor snakket med foreldrene om dette på et foreldremøte. I tillegg til å ta med barna på tur i barnehagen, oppfordret de derfor foreldrene til å oppsøke barnehagens tursteder på fritiden:

«Foreldrene sier det jo selv de også, at de ikke går til slike steder når de går på tur. Da er det ofte lekeplasser. Så da oppfordret vi foreldre til å oppsøke andre steder enn typiske lekeplasser, og vi snakket litt om hvor viktig det er for kroppen å få variert erfaring da, og variert underlag. [...] Mange av foreldrene kommer og spør om hvor vi pleier å gå, og jeg har fått høre fra foreldre at de har vært og oppsøkt stedene vi går til da. Også ser vi jo ikke minst progresjonen til barna.»

Uttalensene fra både Elin og Lise kan vise et syn på friluftsliv i barnehagen som er i tråd med den «typiske norske» forståelsen av friluftsliv, der tid ute i frisk luft og turgåing ofte omtales som norske særtrekk (Bergersen, 2017, s. 228). Den typiske norske oppfattelsen av friluftsliv kan igjen ses i rammeplanen, der barns opplevelser med friluftsliv gjennom hele året er noe personalet skal tilrettelegge for (KD, 2017, s. 52). Bustos et al. (2022) hevder at rammeplanens fokus på friluftsliv og uteliv kan vise en forståelse av at uteaktivitet er grunnleggende i barns utvikling (s. 134). På denne måten kan det tenkes at de pedagogiske ledernes syn på friluftsliv som noe positivt kan relateres til styringsdokumentene for barnehagen, som igjen kan sies å reflektere noe som i det norske samfunnet anses som «typisk norsk» og derfor viktig.

I et perspektiv der majoriteten har symbolsk makt ovenfor minoriteten, kan det tenkes at det positive synet på friluftsliv både hos de pedagogiske lederne og i rammeplanen kan være forankret i det norske majoritetssamfunnet. Dette er i tråd med Bergsland (2023), som fremhever at det er majoriteten som bestemmer hva som er de riktige verdiene, holdningene og handlingene, og representerer det som er både «naturlig» og «selvfølgelig» i et samfunn (s. 157). Friluftslivsdiskursen i barnehagen, der friluftsliv blir sett på som både selvfølgelig og naturlig, kan på denne måten sies å være et produkt av majoritetens makt ovenfor minoriteten, både innad i barnehagen og i det norske samfunnet for øvrig.

I samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen vil en reflektert og bevisst holdning rundt hvor eget syn på friluftsliv kommer fra, kunne være sentralt for å skape et godt og respektfullt samarbeid. Dette kan knyttes til Deardorffs (2006) tanker om at kulturell selvbevissthet er sentralt i utviklingen av interkulturell kompetanse. Elin viser refleksjon over at det kan være forskjeller i personalets og foreldrenes holdninger, både i samarbeidet generelt, men også rundt friluftsliv:

«Det er viktig å respektere at vi er forskjellige, og at vi tenker forskjellig (..) vi kan ikke gå rundt å tro at foreldrene tenker sånn som oss, vi må på en måte respektere ulike meninger og at de er forskjellige da.»

Lise fremhever viktigheten av respekt og nysgjerrighet i møte med foreldre, uavhengig om det er snakk om familier med minoritetsbakgrunn eller familier med majoritetsbakgrunn:

«Det er viktig å være nysgjerrig, og stille litt spørsmål da. Prøve å bli kjent med den kulturen de representerer.»

Dette kan ses i sammenheng med det Bergsland (2023) fremhever, at det i samarbeid med alle foreldre, uavhengig av bakgrunn, er viktig å la foreldrene tre frem med deres individuelle karakteristika. I møte med foreldre med minoritetsbakgrunn er det derfor sentralt å møte familiene med respekt og nysgjerrighet for deres kulturelle bakgrunn og identitet (Bergsland, 2023, s. 165). Dette er i tråd med Schram (2022), som fremmer at anerkjennelse og respekt for andres kultur vil være en viktig del av utviklingen av interkulturell kompetanse, og i møte med mennesker med ulike verdier og kultur (Schram, 2022, s. 114). I møte med foreldre med minoritetsbakgrunn kan man tenke seg at relasjonsbygging og det å bli kjent med de ulike foreldrene kan bidra til større innsikt i foreldrenes kulturelle bakgrunn og identitet, og at man dermed kan bli bedre kjent med deres måte å se verden på og videre bli bedre kjent med seg selv. Dette kan videre knyttes til individets forståelseshorisont, og tanken om at bevissthet over andres forståelseshorisont kan vekke refleksjon og bevissthet over egen forståelseshorisont (Bergersen, 2017, s. 28).

De pedagogiske lederne viser refleksjon rundt at man ikke kan tvinge noen til å delta i friluftslivet, og presiserer viktigheten av at familiene skal beholde sin egen kultur i møte med «det norske.» Man kan allikevel se en tanke om at deltakelse i friluftsliv kan være en inngangsbillett til det norske samfunnet, og at forståelse for og deltakelse i friluftslivet kan bidra til at familier med minoritetsbakgrunn kan inkluderes og trives. Elin uttrykker:

«Du får så lyst til å inkludere de i det norske samfunnet. Det er jo viktig at de skal trives, og for å trives så må de på en måte bli en del av vår kultur igjen da, selv om de skal beholde sin kultur og, det er viktig det og. Men for å trives her [på stedet de bor] så må de på en måte bli en del av samfunnet, [...] og da er det jo egentlig vår oppgave å på en måte (..) lære de det da, på best mulig måte. Inkludere de.»

Det Elin sier kan her vise en tanke om at friluftsliv er positivt, ikke bare for barnas gode opplevelser og erfaringer, men også for at familiene skal kunne inkluderes og trives i det norske samfunnet. Dette kan knyttes til tanker om at friluftsliv som folkelig aktivitet kan bidra til livskvalitet (Neegaard, 2013b, s. 62), og at deltakelse i friluftsliv derfor kan ses på som viktig for familienes livskvalitet, her knyttet til trivsel. Forståelsen av at friluftsliv er viktig for å kunne trives og inkluderes i det norske samfunnet kan videre ses i sammenheng med makt, der personalet representerer og definerer hva som er viktig og riktig på grunn av deres sosialt dominerende posisjon ovenfor foreldrene (Bergsland, 2023, s. 157).

Personalets syn på friluftsliv som noe positivt og noe familiene bør delta i, kan også påvirke tankene om at friluftsliv er noe man bør fremme i møte med foreldre i barnehagen. I spørsmål om hvilke muligheter de pedagogiske lederne opplever i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv trekker flere frem mulighetene man i barnehagen har til å introdusere barna og foreldrene til friluftsliv. Lise forteller:

«Vi er kanskje den arenaen da, som introduserer mange minoritetsbarn for dette med friluftsliv. I alle fall i den sammenhengen som vi i Norge tenker på friluftsliv. Det med å være ute på tur, gå et stykke til fots, også gjerne ha med seg en sekk og spise maten sin ute, før man så går hjem (..) bare for opplevelsen i seg selv. [...] Å introdusere det som noe positivt, og noe som kan berike da.»

Man kan her tenke seg at det samme også kan gjelde for foreldrene, og at barnas erfaringer med friluftsliv kan føre til at foreldrene blir bedre kjent med friluftsliv slik det praktiseres i mange barnehager. Mulighetene til å gi foreldrene et innblikk i den «typisk norske» oppfattelsen av hva friluftsliv er og hvorfor det er viktig, trekkes frem av Elin:

«Jeg tror vi har en god mulighet til å på en måte lære de litt om det da, og gi de positive opplevelser slik at de også kan bli interessert i det. [...] På samme måte som at barna får gode opplevelser med å være ute, og på tur og (...). Så tror jeg nok at det kan smitte over på foreldrene igjen, og at de kanskje blir glad i å gå på tur og være ute i større grad da.»

Det kan her tolkes som at Elin ønsker å bidra til å øke foreldrenes kulturelle kapital, gjennom å gi de mulighet til å tilegne seg og mestre den dominerende kulturelle koden som finnes i det norske samfunnet (Bergsland, 2023, s. 157).

Bergsland (2023) fremhever på den andre siden at majoritetens kulturelle kapital og «livsstilen» de fremmer som den legitime standard for vurdering, i dette tilfellet deltakelse i friluftsliv som noe positivt, kan føre til at det oppstår en form for symbolsk makt. Det fremmes videre at dette kan skape et skille mellom majoriteten og minoriteten som kan føre til utenforskap og ekskludering (Bergsland, 2023, s. 157-158). Refleksjon rundt egen praksis kan på denne måten ses som sentralt for å kunne unngå ekskludering og bli bevisst hva som ligger til grunn for personalets ønske om å fremme friluftsliv. Gjennom et reflektert og bevisst forhold til dette, kan man tenke seg at barnehagepersonalet kan legge til rette for at foreldre og barn uavhengig av bakgrunn og forutsetninger kan få delta i barnehagens fellesskap (Bergsland, 2023, s. 157-158).

Forskning gjort av Lund (2022) rundt flyktningeforeldres erfaringer i møte med norsk barnehage viser at det for mange flyktningeforeldre kan være utfordrende å skulle lære norskhet, med et nytt språk, nye skikker og kultur (s. 203). Karis erfaring rundt det norske friluftslivet kan illustrere dette:

«Det er nok mange som lurer på hva vi gjør i Norge, liksom «hva er greia?» (..) og som ikke har det forholdet til uteliv og naturen og sånt som vi har i Norge.»

Lise viser også innsikt i at den norske tur-kulturen kan virke litt fjern dersom man ikke er kjent med den, og uttrykker forståelse for at det kan virke rart at man i barnehagen tar med seg sekk og spiser matpakken ute, før man deretter går tilbake til barnehagen igjen. Karis refleksjoner rundt foreldrenes undring, og Lises innsikt i hvordan det «typisk norske» kan virke fremmed eller uforståelig for andre kan på denne måten vise viktigheten av refleksjon rundt hvor egen forståelse av friluftsliv kommer fra. Refleksjon over at eget syn på friluftsliv kan være påvirket av å ha vokst opp i et samfunn som kan sies å vektlegge friluftsliv som noe positivt, kan på denne måten bidra til økt forståelse for at foreldrene kan ha andre syn på friluftsliv enn en selv. Dette er i tråd med Dypedahl & Bøhn (2017), som hevder at bevissthet over egen gruppetilhørighet og kulturbakgrunn er sentralt for å forstå oss selv og andre (s. 16).

Samarbeid rundt sikkerhet i barnehagens friluftsliv

Lise har flere erfaringer fra samarbeid rundt sikkerhet i barnehagens friluftsliv, og hun forteller at hun opplever at mange foreldre med minoritetsbakgrunn synes ulike deler av barnehagens friluftsliv kan være skremmende:

«Deres erfaringer med hva som er trygt å gjøre og ikke, kontra Norge (..) det er et veldig vidt spenn der. Fordi for mange som er født og oppvokst i Norge, så er det helt naturlig at barnet vårt smaker litt på spaden som barnet har i sandkassen (..) eller tar en smak på regnvannet. Og det er kjempeskremmende for mange som kommer fra andre land, de har et helt annet forhold til dette med bakterier og sykdom. Så det er kanskje i forhold til det, sykdom og renslighet, som de har et annet forhold til slik jeg opplever det da.»

Lise snakker her om ulike forståelser om hva som er trygt og ikke for barna i utelek og uteaktivitet, og at hun opplever at man kan ha ulike oppfatninger av det fordi man kommer fra ulike land. Dette kan knyttes til det Bergersen (2017) sier om at vår forståelse og tolkning av virkeligheten har utgangspunkt i våre erfaringer og sosialisering (s. 28). Man kan derfor tenke seg at det for mange foreldre med minoritetsbakgrunn kan oppleves som en reell bekymring når barna smaker på ting ute, som Lise uttrykker en opplevelse av, fordi foreldrene kan ha med seg erfaringer fra andre land som tilsier at det kan være farlig å smake på vann eller ting man finner ute.

Lises oppfatning av at det er helt naturlig og trygt å smake på spaden og regnvannet kan igjen forklares gjennom hennes egne erfaringer og sosialisering fra å ha vokst opp i Norge (Bergersen, 2017, s. 28), der det stort sett ikke er farlig å smake på ting man finner ute. I møte mellom barnehagepersonalet og foreldre med minoritetsbakgrunn vil det derfor kunne finnes ulike forståelser og oppfatninger, nettopp fordi man har ulike erfaringer og bakgrunner, både individuelt og kulturelt. Personalets bevissthet over at egne holdninger og væremåter ikke er naturgitte eller naturlige, men tillært i samme grad som holdningene, væremåtene og verdiene til foreldre med minoritetsbakgrunn er det, kan derfor være sentralt for å bli bevisst at egne oppfatninger ikke er mer verdt eller mer riktig enn andres (Sand, 2020, s. 137).

Personalets forståelse for foreldrenes bekymring og redsel knyttet til sikkerhet i uteleken kan derfor sies å være viktig for å kunne ta foreldrene på alvor og skape et godt samarbeid. Lises refleksjoner rundt erfaringene kan vise viktigheten av å kunne innta andres perspektiv, slik Schrams (2022) forenkla versjon av Deardroffs modell fremhever. Schram fremmer hvordan nysgjerrighet er grunnleggende i utviklingen av interkulturell kompetanse, og at det blant annet handler om å være nysgjerrig på hva andre tenker, mener og tror på (2022, s. 124). I møte med foreldrene kan man her si at personalets relasjonskompetanse, som handler om å forstå seg selv og den andres opplevelse i samspillet, er sentral (Glaser, 2023, s. 121).

Basert på Lises erfaring rundt samarbeidet og sikkerhet kan det se ut som at personalet og foreldrene her kan ha ulike syn på lek og hva som er trygt i barnehagens friluftsliv, og at det derfor kan være skremmende for mange foreldre med minoritetsbakgrunn å møte ulike deler av barnehagens friluftslivs- og utelivspraksis. Dette er i tråd med Lunds (2022) studie, som viser at mange foreldre med minoritetsbakgrunn er skeptiske til sikkerheten i barnehagen, og at dette blant annet handler om ulike oppfatninger om lek og risiko, og hva barn kan mestre og få lov til (Lund, 2022, s. 202-203).

Lise deler erfaringer rundt skader i utelek, og forteller at hun har opplevd at noen foreldre blir veldig sinte og lei seg dersom barnet deres blir skadet i barnehagen. Hun forteller om en episode der et barn snublet og bet seg i tungen i uteleken, og at forelderen ble veldig preget og lei seg av hendelsen. Lise forteller videre at foreldre har gitt uttrykk for at personalet ikke passer på barna godt nok, og at personalet tar for lett på det når skader oppstår. Det kan her tyde på at personalet og foreldrene har ulike forventninger og forståelser rundt utelek og skader som kan oppstå i uteleken, slik Lunds (2022) forskning antyder. Lise viser refleksjon rundt episoden med barnet som bet seg i tunga, og forteller videre:

«Vi har jo en mye friere tilnærming til lek i Norge. Og vi tenker at det her må til, for å bli gagns mennesker på en måte. At det som ikke er for alvorlig, det er bare sunt. [...] Det går over av seg selv, også lærer du av det. Jeg tror at det er her kulturene krasjer litt da.»

Lise sier dette med et smil, og jeg opplever at hun her setter det litt på spissen. Hun kan allikevel sies å være inne på et «typisk norsk» syn på barns lek, som kan tenkes å henge sammen med den «typisk norske» forståelsen av friluftsliv i barnehagen. Det samme kan sies å gjelde risikofylt lek, hvor Sandseter (2014) fremmer risikofylt lek som viktig for barns utvikling til individer som står rustet til å mestre samfunnet de lever i, både i dag og i fremtiden (s. 16). Dette synet på risikofylt lek kan ses i sammenheng med det Bustos et al. (2022) fremhever, der barnehagens styringsdokumenter ser ut til å reflektere et syn der friluftsliv kan betraktes som særegent norsk og uteliv ses som grunnleggende for barns utvikling (s. 134). Bergsland (2023) fremhever at barnehagelæreren kan være sosialisert inn i normer og verdier gjennom sin profesjonsutdanning (s. 159), og man kan derfor tolke at de pedagogiske ledernes syn på friluftsliv, sikkerhet og risiko kan være påvirket av dette.

Foreldrenes oppfatninger kan derfor se ut til å stå i kontrast til en «typisk norsk» tilnærming til risiko, der risiko i utelek og barns aktivitet i terrenget året rundt regnes som nødvendige

erfaringer for å bli sunne nordmenn (Akslen, 2019, s. 165). Fordi det kan finnes kulturelle forskjeller rundt sikkerhet i barns friluftsliv, er det derfor viktig at personalet kan begrunne og legitimere hvorfor barn trenger muligheter for kroppslig lek (Lundhaug, 2013, s. 39-40). Elin fremmer viktigheten av å snakke med foreldrene om sikkerhet og risiko i barns friluftsliv og utelek:

«Foreldrene må få høre hva det er vi gjør, og at vi ivaretar sikkerhet da. [...] Jeg tror at foreldrene kan bli litt utrygge hvis vi ikke forklarer hvorfor barna får lov til å ha kniv, hvorfor de får lov til å klatre høyt opp i treet [...] Det er jo ikke bestandig foreldrene skjønner helt betydningen av det. Men, det er da vi bare må forklare.»

Lise og Elins erfaringer rundt risikofylt lek og skader kan videre illustrere at personalet og foreldre kan ha ulike oppfatninger om hva som er barnets beste. De fleste foreldre vil det beste for sine barn (Glaser, 2023; Sand, 2020; Bakken, 2016), men synet på oppdragelse og omsorg kan variere mellom kulturer, innad i kulturer og mellom individer (Schram & Bergsland, 2021, s. 73). Hva som er barnets beste handler derfor om individuelle, samfunnsmessige og kulturelle verdiprioriteringer, så vel som synet på barn og barndom (Skoglund, 2019, s. 188). Alle de pedagogiske lederne forteller at de opplever at foreldre vil det beste for sine barn, og Lise fremmer at dette kanskje kommer til uttrykk på ulike måter i samarbeidet:

«Foreldrene vil jo beskytte barna sine fordi de er glade i dem, og vi vil jo utfordre barna fordi vi blir glade i dem.»

Lises erfaringer i samarbeidet rundt sikkerhet og risiko i uteleken kan derfor handle om at personalet og foreldrene har ulike tanker om hva som er bra for barn, og at dette igjen kan være påvirket av individuelle forståelser, men også ulike kulturelle referanserammer for hva som er trygt eller farlig. Slik drøftingen rundt de pedagogiske ledernes syn på friluftsliv som noe positivt viser, vil også synet på hva som er barnets beste kunne være påvirket av den «typisk norske» oppfatningen av friluftsliv som positivt for barns utvikling. Tanken om at utfordringer i ulike friluftslivsaktiviteter og utelek er bra for barn, kan på denne måten henge sammen med forståelsen av friluftsliv som noe positivt, som igjen kan være påvirket av den kulturen man har vokst opp i (Schram, 2022, s. 125).

De ulike forståelsene for hva som er barnets beste kan videre ses i sammenheng med maktforholdet mellom personalet og foreldrene, der personalets symbolske makt som

majoritet representerer en forståelse av barnets beste som kan sies å dominere i barnehagen. Personalet vil her ha kulturell kapital (Bergsland, 2023, s. 157). I samarbeidet rundt sikkerhet og risiko i barnehagens friluftsliv, vil personalets syn på risiko i friluftsliv som bra for barn, slik det kommer frem i de pedagogiske lederne erfaringer, derfor kunne dominere. Det vil allikevel ikke bety at personalets holdninger til risiko nødvendigvis er riktige, og at barn kan bli gagns mennesker selv om de ikke opplever små skader som følge av risiko i friluftsliv og uteliv. Det er også viktig å fremme at de pedagogiske lederne i denne studien ikke nødvendigvis er bevisste sin maktposisjon til å kunne mene hva som er det beste på vegne av andre, og at det kanskje skjer uten at det er intensjonelt. Erfaringene kan allikevel fremme viktigheten av bevissthet rundt personalets tilgang på makt til å gjøre sin forståelse av barnets beste gyldig i barnehagen, for å kunne samarbeide godt med foreldrene rundt barnets beste, slik rammeplanen fastslår (KD, 2017, s. 29).

Selv om tankene rundt hva barnets beste innebærer kan være ulike, er det sentralt at personalet møter foreldrenes vurdering med respekt, samt åpenhet og vilje til å tenke nytt (Skoglund, 2019, s. 207). Personalets respekt for foreldrenes holdninger, verdier og meninger må ifølge Bergsland (2023) komme til syne i personalets praktiske handlinger i møte med foreldrene (s. 164). En ressursorientert tilnærming til foreldresamarbeid, der personalet ser foreldrene som ressurser for sine barn og legger til rette for foreldrenes mulighet til reell innflytelse kan på denne måten ses som sentralt (Sand, 2020, s. 149). Gjennom en ressursorientert tilnærming i foreldresamarbeidet, kan man på denne måten, slik rammeplanen fremhever, ta hensyn til foreldrenes synspunkter og legge til rette for et godt foreldresamarbeid (KD, 2017, s. 29).

Samarbeid rundt praktiske aspekter i barnehagens friluftsliv

De ulike tankene om hva som er barns beste kan videre ses i sammenheng med de pedagogiske lederne erfaringer rundt samarbeidet knyttet til vær, temperatur og årstider, der de kan fortelle om flere lignende erfaringer. De har alle erfaringer med at noen foreldre lurer på hvorfor man skal leke ute eller gå på tur når det er kaldt eller dårlig vær. Lise fremmer en opplevelse av at det kan ligge en forventning hos foreldrene om at uteaktivitet begrenser seg til når det er fint vær og god temperatur. De pedagogiske lederne forståelse for at uteaktivitet i all slags vær og årstider kan virke både ukjent og skremmende for foreldrene kommer allikevel tydelig frem, og Lise forteller:

«Jeg tror det kan være veldig skremmende. Selv om foreldrene får informasjon når de kommer til Norge så er det jo kanskje likevel (..) den første kulden, å kjenne den på kroppen selv og vite at barnet ditt på ett eller to år skal være ute i det her.»

Lise forteller videre om en forelder som fortalte om da hen hadde levert barnet sitt i barnehagen for første gang på vinteren, og hen hadde tenkt at «i dag er kanskje dagen barnet mitt dør,» fordi barnet skulle være ute da det var vinter og kjempekaldt. Lises erfaring kan si noe om hvordan noen foreldre med minoritetsbakgrunn kan oppleve møtet med den norske friluftsliv- og utelivspraksisen. Dette kan ses i sammenheng med det Bergersen (2017) sier om at den norske verdien med å være ute i all slags vær ikke er universell, og at det derfor kan være utfordrende for foreldre med annen kulturell bakgrunn å forstå (s. 29).

På den andre siden forteller Kari om en erfaring som kan vise at det ikke nødvendigvis vil være utfordrende for foreldre med minoritetsbakgrunn å møte den norske friluftslivspraksisen. Hun opplevde at en forelder var veldig positiv til at barna fikk være så mye ute i all slags vær i den norske barnehagen. Forelderen kom fra et land der barna bare fikk være ute dersom været var fint, og uteområdet i barnehagen ikke var stort mer enn en flekk med asfalt. Karis erfaring kan derfor illustrere hvordan foreldre med minoritetsbakgrunn er ulike individer med ulike erfaringer, slik det fremheves av Gjervan et al. (2012, s. 89-90), og at man derfor ikke kan forklare foreldres ulike tanker rundt friluftsliv og uteliv i all slags vær basert på kulturell bakgrunn. Hun reflekterer videre:

«Vi som er født i Norge [...] vi har jo forskjellige forhold til det med å være ute vi også.»

I møte og samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn vil det derfor kunne være sentralt å bli kjent med hvert individ og hver familie gjennom nysgjerrighet og dialog. Kunnskap om andres kultur, gode kommunikasjonsferdigheter, og et bevisst forhold til egne holdninger og verdier kan derfor sies å være viktig (Schram, 2022, s. 123).

De pedagogiske lederne har også erfaringer rundt samarbeid om blant annet bekledning og mat på tur. Funn fra Lunds (2022) studie fremmer at flere foreldre med minoritetsbakgrunn blant annet opplever praktiske forventninger rundt for eksempel riktige klær og matpakke, og at det ikke alltid er like lett å forstå (Lund, 2022, s. 203-204). Praktiske forventninger som det kan være vanskelig for foreldrene å forstå kan sies å komme til syne gjennom flere av de pedagogiske ledernes erfaringer, der Kari blant annet forteller at det kan være vanskelig for

mange foreldre å skjønne hva som er gode klær. Forståelsen for forskjellen på ull, bomull og akryl, hva som er gode votter, og forståelsen for betydningen av gode klær for å få en god opplevelse av å være ute trekkes frem av flere som utfordrende. Elin viser forståelse for at det kan være vanskelig å forstå. Hun forteller:

«Det er jo viktig å ha gode klær om du skal trives ute. Så jeg bruker å fysisk vise de - hva er regnklær, hva er vinterdress, hva er tynn ull, hva er tykk ull, altså (..) det er ikke lett å forstå det, hvis du kommer fra [et land hvor det stort sett er varmt], så er det ikke så lett å forstå hvor viktig det er for å få en god opplevelse av å være ute.»

I lys av synet på friluftsliv som «typisk norsk» kan man også her se antydning til en forståelse av hva som er viktig og riktig basert på en «typisk norsk» oppfatning, der man for eksempel har en tanke om at ull er det beste materialet for klær. Det samme kan ses gjennom de pedagogiske ledernes erfaringer rundt mat på tur, der innholdet i matpakkene har vært et tema i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn i barnehagene til de pedagogiske lederne. Lise forteller:

«Jeg ser jo resultatet av at vi er tydelige (..) og det er kanskje det som er lærdommen, at vi må være enda tydeligere enn det vi tror vi trenger å være da. Hva er matpakke, hva gjør oss mette, hva tenker vi om noe godt, hva er noe godt - er det fem ting eller er det to ting (..) så vi må være mye mer konkrete da.»

Erfaringene rundt bekledning og matpakker kan her tolkes i lys av Bergersens (2017) forståelseshorisont, der det kan tenkes at gode klær og konseptet matpakke er en del av personalets forståelseshorisont og dermed noe som kan bli tatt for gitt (s. 28). Dette kan videre ses i sammenheng med kulturell selvbevissthet (Deardorff, 2006), der refleksjon rundt hvor det man kan ta for gitt kommer fra kan være viktig for å bli bevisst egen forståelseshorisont. Personalets føringer for hva matpakken skal inneholde, og hvilke klær som anses som best for å trives ute kan igjen knyttes til perspektivet på majoritetens makt til å definere hva som er de gyldige kulturelle rammene, slik det fremheves av Bergsland (2023).

I spørsmål på hvilke utfordringer de pedagogiske lederne opplever i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv, forteller alle tre at noe av det de opplever som mest utfordrende handler om at mange av foreldrene ikke har forståelse for hvorfor friluftsliv og uteliv er viktig for barna. Elin forteller:

«De skjønner kanskje ikke verdien av det å være ute, og være aktiv slik som vi tenker er viktig for barna da. Så det er jo det å få de til å forstå akkurat det, at det faktisk har mye å si for hele barnet (..) for helsen, for humør, for alt sammen. [...] Så det er jo kanskje den største utfordringen, å få foreldrene til å forstå det. At det faktisk er viktig for barna.»

Slik dette utsagnet og drøftingen av de tidligere erfaringene har vist, kan manglende forståelse handle om at man på grunn av ulike erfaringer og sosialisering har ulik forståelseshorisont, og derfor ulik forståelse av verden, slik Bergersen (2017) fremmer. Å definere hva man legger i ulike begreper og argumentere for det man mener, er viktig for å utvide sin egen forståelseshorisont og å forstå seg selv, sin bakgrunn og den andre (Bergersen, 2017, s. 28-30). Her vil gjensidig informasjon og kommunikasjon kunne være sentralt for å kunne skape en felles forståelse.

Alle de pedagogiske lederne trekker frem viktigheten av gjensidig informasjon og kommunikasjon i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn. Flere forteller om språklige utfordringer, og at det derfor er viktig å legge til rette for at foreldrene kan forstå. Bakken (2016) trekker frem at personalet kan tilrettelegge for forståelse av kulturelle koder gjennom muntlig kommunikasjon, og på denne måten forsikre seg om at foreldrene forstår og kan bli forstått (s. 54-55). Sand (2020) fremhever at bruk av skriftlig informasjon og konkretisering gjennom bilder og video kan være spesielt viktig i samtaler med foreldre der språket kan være en utfordring (s. 153-167). Kari forteller at hun ofte benytter seg av bilder og video i kommunikasjon med foreldre. Hun fremmer en opplevelse av at barna trives med å være ute, og at det derfor er viktig å vise og fortelle dette til foreldrene slik at foreldrene kan få en forståelse for hvorfor det er bra for barna:

«Det er jo det å gi tilbakemelding til foreldrene på at i dag har vi vært ute, og de har akt (..) og kanskje vise noen bilder, kanskje ta video da, i hvert fall hvis det er foreldre som er veldig skeptiske til det med å være ute (..) slik at de får se at barna trives og har det bra da.»

Det vil ifølge Sand (2020) være sentralt at personalet i barnehagen informerer foreldrene om hva som skjer i barnehagen og hvorfor, slik at man kan bidra med en forståelse for hva hensikten og målet med de ulike aktivitetene i barnehagen er. Dette kan gjøres gjennom en mer eksplisitt pedagogikk, der personalet setter ord på hva som gjøres, hvordan og hvorfor

(Sand, 2020, s. 153-167). I samarbeidet rundt friluftsliv vil en eksplisitt pedagogikk kunne bidra til at foreldrene lettere kan forstå barnehagens friluftslivspraksis.

5.0 Oppsummering og avslutning

Denne bacheloroppgaven har belyst tre pedagogiske lederes erfaringer i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen, tolket i lys av synet på friluftsliv som "typisk norsk», perspektivet på majoritetens makt, og interkulturell kompetanse.

Funnene viser at Lise, Elin og Kari har mange og varierende erfaringer rundt samarbeidet knyttet til ulike aspekter av barnehagens friluftsliv som sikkerhet og risiko, bekledning, mat på tur og utetid i ulikt vær og årstider. I lys av perspektivet på majoritetens makt og friluftsliv som «typisk norsk» har drøftingen vist at synet på friluftsliv som noe positivt, både for barnas utvikling, opplevelser og erfaringer, men også for familienes inkludering og trivsel i Norge, kan relateres til majoritetens tilgang på makt både i barnehagen og i samfunnet for øvrig. Makten som majoriteten har til å definere det «typisk norske» og hva som er de gyldige kulturelle rammene, kan videre ses gjennom ønsket om å fremme friluftsliv i møte med foreldrene, samt tankene om hva som er barnets beste knyttet til sikkerhet, risiko, og utetid i all slags vær. Her ser erfaringene ut til å reflektere en «typisk norsk» oppfatning om at erfaringer gjennom risikofylt lek og utetid i kaldt og vått vær er bra for barn, som igjen kan være påvirket av de pedagogiske ledernes sosialt dominerende posisjon ovenfor foreldrene.

Forståelsen av erfaringene knyttet til majoritetens makt og friluftsliv som «typisk norsk» kan videre ses i sammenheng med interkulturell kompetanse, der kulturell selvbevissthet rundt hvor egne holdninger og forståelser rundt friluftsliv kommer fra kan ses som viktig for å kunne forstå seg selv og andre. Drøftingen har i tillegg vist at holdninger og forståelser som respekt, åpenhet og nysgjerrighet kan være sentrale i møte og samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn, for å kunne skape et samarbeid preget av blant annet anerkjennelse og forståelse. Refleksjon rundt egen praksis og bevissthet rundt maktforholdet mellom personalet og foreldrene, samt hvor forståelsen av friluftsliv kan komme fra og hvordan det kan virke inn på samarbeidet, kan derfor sies å være sentralt. Holdninger, forståelser og kulturell selvbevissthet legger videre grunnlag for god kommunikasjon, som trekkes frem som viktig i funnene knyttet til foreldresamarbeidet. Drøftingen av erfaringene kan derfor vise behovet for

personalets interkulturelle kompetanse i møte og samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn.

Denne oppgaven belyser foreldresamarbeidet gjennom de pedagogiske ledernes erfaringer, og viser dermed kun barnehagens side. Det ville derfor vært interessant å undersøke foreldrenes erfaringer, for å belyse perspektivet til den andre parten i samarbeidet og for å få innsikt i om foreldrene opplever samarbeidet rundt friluftsliv i barnehagen på lignende måte. Videre forskning på temaet kunne derfor tatt for seg foreldrenes perspektiv.

6.0 Litteraturliste

- Akslen, Å. N. (2019). Kulturforskjeller i barnehagen. I R. I. Skoglund & I. Åmot (red.), *Anerkjennelsens kompleksitet i barnehage og skole* (2. utg.) (s. 152-168). Universitetsforlaget
- Bakken, Y. (2016). Kræsjkurs i flerkulturell kompetanse – bra å vite for et godt samarbeid mellom barnehage og hjem. I Y. Bakken & V. Solbue (red.), *Mangfold i barnehagen: Fra politisk vilje til flerkulturell virkelighet?* (s. 49-70). Fagbokforlaget
- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>
- Bergersen, A. (2017). *Global forståelse: barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Fagbokforlaget
- Bergsland, M. D. (2023). Barnehage-hjem-samarbeid i et mangfoldig samfunn. I M. Heldal, T. L. Hagen, I. O. Olaussen, & G. M. D. Haugen (red.), *Barnehagelæreren i en foranderlig verden* (s. 154-167). Fagbokforlaget
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2. utg.) (s. 15-50). Cappelen Damm Akademisk
- Bourdieu, P. (1996). *Symbolsk makt*. Pax Forlag
- Bustos, M. M. F., Giæver, K., Ahmed, U., & Bang, A-L. (2022). Dobbel matpakke og termos med kakao: minoritetsforeldres perspektiver på friluftsliv i barnehagen. I H. Neergaard & I. W. Krempig (red.), *Barnehagens friluftsliv* (s.133-146). Cappelen Damm Akademisk
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal Akademisk
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), (s. 241-266). <https://doi.org/10.1177/1028315306287002>
- Dypedahl, M. & Bøhn, H. (2017). *Veien til interkulturell kompetanse* (2. utg.). Fagbokforlaget
- Eriksen, T. H., & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utg.). Gyldendal
- Gjervan, M. (2023). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I V. Glaser (red.), *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg.) (s. 133-148). Universitetsforlaget
- Gjervan, M., Andersen, C. E., & Bleka, M. (2012). *Se mangfold!: perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk
- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg.). Universitetsforlaget
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6. utg.). Abstrakt Forlag
- Johannesen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal
- Lund, H. H. (2022). «Vi må gjøre som nordmenn, gå på tur og sånn, integrere oss»: Flyktningeforeldres erfaringer med barnehagen. *Nordisk barnehageforskning*. 19(3), (s. 192-214). <https://doi.org/10.23865/nbf.v19.385>
- Lundhaug, T. (2013). Sikkerhet i barns friluftsliv. I T. Lundhaug & H. R. Neegaard (red.). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen* (s. 29-52). Cappelen Damm Akademisk
- Neegaard, H. R. (2013a). Hva preger barnas friluftsliv? I T. Lundhaug & H. R. Neegaard (red.). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen* (s. 11-28). Cappelen Damm Akademisk
- Neegaard, H. R. (2013b). Om natur og friluftsliv. I T. Lundhaug & H. R. Neegaard (red.). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen* (s. 53-71). Cappelen Damm Akademisk
- Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk
- Sandgrind, S. W. (2024, 26. januar). *Forteller om sine første møter med norsk barnehage*. Barnehage.no <https://www.barnehage.no/forteller-om-sine-forste-moter-med-norsk-barnehage/253400>

- Sandseter, E. B. H. (2014). Boblende glede og sug i magen: risikofylt lek i barnehagen. I E. B. H. Sandseter & J-O. Jensen (red.), *Vilt og farlig – om barns og unges bevegelseslek* (s. 13-28). Gyldendal Akademisk
- Schram, M. (2022). Den interkulturelle barnehagelæreren. I M. H. Frønes & M. Kanstad (red.), *Barnehagelæreren og barna* (s. 114-133). Universitetsforlaget
- Schram, M. & Bergsland, M. D. (2021). *Barnehagens møte med kulturelt mangfold*. Fagbokforlaget
- Skoglund, R. I. (2019). Anerkjennelse i samarbeid mellom barnehage og foreldre – en utfordring! I Skoglund, R. I. & Åmot, I. (red.), *Anerkjennelsens kompleksitet i barnehage og skole* (2. utg.) (s. 187-211). Universitetsforlaget
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal Akademisk

7.0 Vedlegg

7.1 Informasjons- og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

”samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvilke erfaringer pedagogiske ledere har i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn, knyttet til friluftsliv i barnehagen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg heter Ida Sonflå, og er bachelorstudent ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning i Trondheim. Jeg tar en bachelor med vekt på natur og friluftsliv.

Friluftsliv har en lang tradisjon i norsk kultur, og for mange nordmenn har friluftslivet en egenverdi. Friluftsliv trekkes frem i Rammeplan for barnehagen, som fremmer at barnehagen skal bidra til at barna «får gode opplevelser med friluftsliv året rundt» og at de «kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Mange barnehager bruker derfor store deler av dagen ute, både i barnehagens uteområde og i nærmiljø og natur utenfor barnehagens gjerdet.

Selv om friluftsliv står sterkt i Norge, er ikke friluftsliv nødvendigvis en like stor selvfølge dersom man kommer fra et annet land og en annen kultur. Formålet med dette prosjektet er derfor å undersøke pedagogiske lederes erfaringer i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt friluftsliv i barnehagen.

Foreløpig problemstilling er som følger: Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn, knyttet til friluftsliv i barnehagen?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du blir spurt om å delta i prosjektet fordi du er pedagogisk leder i en barnehage som har et etnisk mangfold, og fordi du har erfaring med foreldresamarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn. Du har også kjennskap til friluftsliv i barnehagen, og din avdeling praktiserer friluftsliv på ulike måter.

Det er ønskelig med et utvalg av 2-4 informanter.

Jeg har fått dine kontaktopplysninger gjennom en telefonsamtale med styrer i din barnehage, som kom med anbefalinger til og spurte aktuelle informanter på vegne av studenten. Dette er bakgrunnen til at jeg tok kontakt med deg.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet, innebærer det deltakelse i et semistrukturert intervju som varer i omtrent 45 – 60 minutter. Intervjuet gjennomføres fysisk, og det vil bli tatt lydopptak av intervjuet. Intervjuet vil etter planen gjennomføres i siste halvdel av februar. Spørsmålene omhandler hvilke erfaringer du har med samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn knyttet til ulike sider ved barnehagens friluftslivspraksis.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Lydopptaker som skal brukes er ikke koblet til internett, og lydopptaket vil transkriberes snarest etter intervjuet. I denne prosessen blir navn og kontaktopplysninger erstattet med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Lydopptaket slettes ved prosjektets slutt. Det er kun jeg og veiledere som vil ha tilgang til innsamlet data. I bacheloroppgaven vil mitt utvalg omtales med pseudonymnavn.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i utgangen av juli 2024. Dine personopplysninger, lydopptak og samtykkeskjema, vil slettes når bachelorprosjektet er vurdert og avsluttet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Bachelorstudent:

Ida Sonflå. E-post: 210417@dmmh.no.

Prosjektansvarlig:

Åsta Maria Stevens. E-post: amst@dmmh.no

Rolv Lundheim. E-post: rlu@dmmh.no

Vårt personvernombud: Sam Akol Kasimba. E-post: sak@dmmh.no. Telefon: 73805219

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- E-post: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Åsta Maria Stevens og Rolv Lundheim
(Veiledere)

Ida Sonflå
(bachelorstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at anonymiserte opplysninger om meg kan brukes og framstilles i bacheloroppgaven

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide bachelorprosjekt

Tema: Samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv

Foreløpig problemstilling: Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn, knyttet til friluftsliv i barnehagen?

Informanter: 2-4 pedagogiske ledere, fra to ulike barnehager.

Intervjuets omfang: 45 – 60 minutter

Når jeg i dette intervjuet snakker om foreldre med minoritetsbakgrunn, har jeg valgt å ta utgangspunkt i begrepet *urbane minoriteter*. Begrepet omfavner innvandrere, flyktinger og deres barn (Eriksen & Sajjad, 2020).

Bakgrunnsinformasjon:

Hvilken utdanning har du?

Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?

Hvor lenge har du jobbet med familier med minoritetsbakgrunn?

Hvor stor andel av foreldregruppen på din avdeling har minoritetsbakgrunn?

Spørsmål knyttet til sentrale tema:

Tema 1: Foreldresamarbeid

Hva mener du er viktig i et godt foreldresamarbeid?

Tema 2: Erfaringer fra samarbeid med minoritetsforeldre rundt friluftsliv i barnehagen

Hvilke muligheter opplever du i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn knyttet til barnehagens friluftsliv?

Hvilke utfordringer opplever du i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn knyttet til barnehagens friluftsliv?

Hvordan legger dere til rette for at foreldre med minoritetsbakgrunn kan få medvirke i

barnehagens friluftslivspraksis?

Hvilke erfaringer har du med samarbeid med minoritetsforeldre relatert til ...

... Klær og utstyr?

... Mat på tur?

... Vær og årstider?

... Utelek og uteaktiviteter?

... Sikkerhet?

Avslutningsspørsmål:

Hva har du lært i samarbeidet med foreldre med minoritetsbakgrunn?

Er det noe mer du ønsker å tilføye? Noe vi ikke har snakket om, eller som du ønsker å utdype/
fortelle mer om?

Er det greit at jeg tar kontakt med deg igjen dersom noe er uklart?

Ønsker du å se igjennom det transkriberte intervjuet?

Tusen takk for at du ønsket å bidra!

7.3 Vurdering av behandling av personopplysninger SIKT

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
775402

Vurderingstype
Automatisk

Dato
06.02.2024

Tittel

Samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn rundt barnehagens friluftsliv

Behandlingsansvarlig institusjon

Dronning Mauds Minne – Høgskole for barnehagelærerutdanning / Pedagogikkseksjonen

Prosjektansvarlig

Åsta Maria Stevens

Student

Ida Sonflå

Prosjektperiode

05.02.2024 - 31.07.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.07.2024.

[Meldeskjema](#)

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
 - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
 - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
 - Fagforeningsmedlemskap
 - Genetiske data
 - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
 - Helseopplysninger
 - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertridelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.